

Rezultati istraživanja o položaju LGBT osoba u sektoru pravosuđa u BiH

Ovaj projekat finansira Evropska unija

Projekat implementira:

 HEINRICH BÖLL STIFTUNG
BOSNA I HERCEGOVINA

www.ba.boell.org

Partneri na projektu:

 SARAJEVSKI
OTVORENI
CENTAR

 CURE
www.fondacijacure.org

www.soc.ba

www.fondacijacure.org

Fondacija Heinrich Böll – Ured za BiH, zajedno s partnerskim organizacijama, Fondacijom CURE i Sarajevskim otvorenim centrom implementira projekat pod nazivom “Coming out! Zagovaranje i zaštita prava LGBT osoba” podržanog od strane Evropske Unije.

U sklopu projekta sprovedeno je istraživanje o položaju LGBT osoba u sektoru pravosuđa. S ciljem sticanja boljeg razumijevanja zaštite prava LGBT osoba kroz pravosudni sektor u Bosni i Hercegovini, istraživač i istraživačica su u aprilu i maju 2013.godine obavili razgovore s LGBT osobama, predstavnicima_cama civilnog društva i uposlenicima_cama u pravosudnim institucijama.

Na osnovu mišljenja ispitanika_ca koji_e su učestovali_e u ovoj studiji, može se zaključiti da pravosuđe ne odgovara u dovoljnoj mjeri na potrebu zaštite LGBT ljudskih prava, a uzroke takvom stanju moguće je identificirati na više različitih razina, od one zakonske pa do individualne. Najvažnija saznanja i pouke iz ovog istraživanja su:

▣ Postoji veoma mali broj postupaka u bh. pravosuđu koji su zasnovani na povredi prava LGBT osoba, jer se osobe koje dožive diskriminaciju ili nasilje na osnovu seksualne orijentacije

ili rodnog identiteta suočavaju sa mnogobrojnim preprekama u svojoj okolini, u relevantnim institucijama: policiji, tužilaštvu i sudu.

Zakon o zabrani diskriminacije niti četiri godine nakon usvajanja **nije u potpunosti 'zaživio'**, a tužitelj_i ce i suci_tkinje nisu dovoljno upoznati_e sa ovim zakonom, što je uzrokovano, ali i rezultira, inertnošću u procesuiranju pojedinih sudskih predmeta.

U proceduralnom smislu, **velika odgovornost leži na unutrašnjim poslovima koji predstavljaju prvu kariku u lancu evidentiranja i procesuiranja kršenja prava.**

Također, neophodna je dodatna edukacija policijskih službenika_ca i uposlenika_ca pravosudnih institucija, kako na planu upoznavanja s postojećim zakonskim odredbama koje štite prava LGBT osoba, tako i na planu senzibilizacije i podizanja svijesti o problemima pripadnika_ca ove populacije. Ne postoje adekvatni mehanizmi zaštite anonimnosti LGBT osoba u predmetima koji se tiču povrede njihovih prava. Standardna procedura davanja ličnih podataka u prisutnosti počinitelja (pogotovo nasilnih krivičnih djela) ugrožava sigurnost oštećenih osoba. **Transrodne osobe su u okviru zakona posebno nezaštićene**, a s takvom se tvrdnjom slaže i jedna od intervjuiranih transrodnih osoba, smatrajući da **postojeći zakoni ne mogu pružiti zadovoljavajuću podršku prilikom prilagođavanja spola, ili omogućiti jednostavnu i nesmetanu promjenu ličnih dokumenata.**

➤ Poželjna je harmonizacija zakona na različitim nivoima, ali i uvođenje novih odredbi kako bi se LGBT osobe istinski i sistematično zaštitile.

➤ **Uzroke problema treba tražiti i u široj društvenoj zbilji;** mogućnost istinske i sveobuhvatne promjene upravo leži u **podizanju svijesti i educiranju šire javnosti**, kao i općenitom podizanju razine tolerancije. Diskriminaciju treba spriječiti, odnosno raditi na njenom suzbijanju, i to treba biti u fokusu budućih inicijativa.

➤ Nužno je **osvijestiti LGBT osobe o potrebi prijavljivanja diskriminacije, govora mržnje i nasilja**, te ih informisati o dostupnim opcijama.

Ipak, učesnici_e se slažu da postoji pozitivan trend u sudstvu i zakonodavstvu kada su u pitanju prava LGBT osoba, te izražavaju optimizam glede mogućih promjena u narednom periodu, za koje se, ističu, moraju zalagati svi relevantni_e akteri_ke preuzimanjem svoga dijela odgovornosti.

Ovaj letak je urađen uz pomoć Evropske unije. Sadržaj letka je isključiva odgovornost Fondacije Heinrich Böll – Ured za BiH, Fondacije CURE i Sarajevskog otvorenog centra i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovište Evropske unije.